

Dušková, Sáša

[Wagner, Adolf. Missions- und Kulturtätigkeit der Benediktiner von Niederaltaich–Ostrow ...]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. C, Řada historická.
1969, vol. 18, iss. C16, pp. 165-

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/102274>

Access Date: 17. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

Již po napsání referátu nám bylo zasláno laskavostí profesora A. Gieysztor 100 kusů fotografií polských listin XII. a XIII. století jako ekvivalent za souhrn našich listin, který jsme poskytl před nedávnem Historickému ústavu varšavské university. Tento soubor, který vybrala a k němuž napsala průvodní komentář M. Bielińska, jednak přispěl k tomu, že bylo možno ověřit blíže výsledky její práce, jednak potvrdit závěr referátu, že k listinám polským se český diplomatik bude častěji vracet. Jen zcela povrchní jeho prohlídka vzbuzuje řadu námětů, které směřují ke srovnání rukou kancelářských písařů na jedné straně a rukou příjmeckých, především cisterciáckých klášterů na straně druhé. Některé ruce písařů původu cisterciáckého se řadí zcela zřetelně k cisterciákům našim a možno říci středoevropským, u jiných je jejich cisterciácký původ pro českého badatele značným překvapením. U listin, pocházejících z kanceláře knížat velkopolských, udivuje jejich prostota a jednoduchost písma. Souvislosti tu proto nacházíme jen s těmi našimi písaři a notáři, kteří užívali písma téměř bez ozdob a poněkud neurovnaného (Jan, Vilém). Je ovšem nepochybné, že teprve bližší a systematictější srovnání listin českých a polských přinese pozitivní výsledky, které osvětlí grafický vývoj jak listiny české tak i polské hlouběji než to bylo dosud možné.

Proto jsme také velmi vřele uvítali tento nesporný přínos do naší diplomatářové sbírky.

S. Dušková

Zur Frage der Besiedelung Südböhmens hat einige neue Beobachtungen A. Wagner (Linz) in seinem kurzen Aufsatz, *Missions- und Kulturtätigkeit der Benediktiner von Niederaltaich — Ostrov in Südböhmen, Geschichte der Ost- und Westkirche in ihren wechselseitigen Beziehungen* Acta Congressus historiae Slavicae Salisburgensis in memoriam SS Cyrilli et Methodii anno 1963 celebrati S. 51—54 gemacht. Seine Beobachtungen tangieren die Kolonisationstätigkeit des vom niederbayrischen Mutterkloster in Niederaltaich besiedelten böhmischen Klosters Ostrov. Dieses Kloster veranlaßte die Errichtung eines Priorats bei der dem Hl. Johannes dem Täufer geweihten Kapelle in Zátoň unweit Kromau. Zátoň fungierte dann bereits anfangs des 13. Jdts (und demnach nicht erst später wie noch Sedláček angenommen hat) als Zentrum einer regen wirtschaftlichen sowie kulturellen Kolonisationstätigkeit. Es kam zur Ansiedelung von tschechischer Bevölkerung sowie zur Errichtung von Kapellen in Malšín, Ostrov und in einem heute unbekanntem Waldgebiet namens Drahuň.

S. Dušková

P. Zaoral, *K zakládacím listině hradištského kláštera z r. 1078* (ČSČH 16 (1968), str. 275—283).

O článku rozsahem nevelkém píšu obsírnější zprávu, abych dokumentoval své přesvědčení, že každý příspěvek, věnovaný české diplomatice přemyslovské si zaslouží, už pro stále ještě nepostačující jejich počet, pozornost. Předmětem článku je známá G. Friedrichem v I. svazku CDB pod čís. 79 vydaná listina věvodý Otty pro Klášterní Hradisko (O), respektive některé otázky této listiny se týkající. Zaoral se snaží především dovodit, že podezření proti O vyslovené Fialou není oprávněné, v závěru pak shrnuje do čtyř bodů „okruhy otázek“ jimiž by se podle jeho soudu mělo příští badání zabývat jak pokud jde o O tak i o skupinu listin Vratislavových s O časově blízkých. Omezím se tu na několik poznámek k otázkám právě naznačeným za předpokladu, že čtenář těchto řádků příspěvek Zaoralův zná.

a) Mluví-li Zaoral (str. 276) jako o „novém prameni základní důležitosti“ o notářském instrumentu z r. 1640 (I), obsahujícím text O, třeba říci, že tento ramen už znala (a také ho užila) r. 1961 Irena Hrabětová-Bubová ve své diplomní práci, věnované archivu a listinám hradištským. Tuto skutečnost z příspěvku Zaoralova nelze vyčíst, třebaže se na práci Hrabětové odvolává (pozn. 15). Odvolání se totiž týká jiné věci. Mám za to, že by tu byla na místě větší přesnost. Viz ostatně i dále.

b) Hradištský rukopis, psaný „gotico caractere“ (str. 276), není nyní už několik let tak „nezvěstný“, jak má Zaoral za to. Máme totiž laskavostí hned dvou badatelů (dr. Dolisty a dr. Marsiny) snímky celého tohoto rukopisu, nadepsaného „*Liber monasterii Gradicensis privilegiorum, transactionum, contractuum, compositarum litium et limitarium aliorumque literarum instrumentorum, quae in archivo eiusdem monasterii in suis originalibus, vidimis et copiis simplicibus reperiuntur, vel etiam in hoc libro suis sub paginis, numeris et annis inscripta sunt*“. Tímto rukopisem (H) v celku se tu ovšem nehodlám zabývat. Stačí těchto několik zjištění: H čítá na 140 folií, jeho jádro tvoří část, pocházející graficky z 15. stol. Další a další opisy k tomuto jádru přibývaly ještě v 17. stol. V čele H je nesmírně zajímavý notářský instrument, datovaný 28. února 1583. V instrumentu se vykládá o tom, jak H vznikl i jaké byly jeho osudy (zjišťuje se na příklad, že jej vzal do svých rukou sám král Vladislav). Je mimo jakoukoli pochybnost, že H je